

ရိတ်သိမ်းခြင်း (Harvesting)

ရိတ်သိမ်းခြင်းဆိုတာဘာလဲ ? What is harvesting?

ရိတ်သိမ်းခြင်းဆိုသည်မှာ လယ်ကွင်းအတွင်းမှ ကောင်းစွာ ရင့်မှည့်ပြီးသောသီးနှံကို စုစည်းသိမ်းဆည်းသည့် နည်းစဉ် ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းတွင် ကောက်ရိတ်ခြင်း၊ ချွေလှေ့ခြင်း၊ သန့်စင်ခြင်း၊ သယ်ယူခြင်းနှင့် အိတ်သွပ်ခြင်း စသော လုပ်ငန်းစဉ်များ ပါဝင်သည်။ ကွင်းအတွင်းလှန်းခြင်းနှင့် ကောက်စိုင်းပုံများ စုပုံခြင်းကို အချို့နေရာများတွင် ပြုလုပ်ကြပါသည်။ ရိတ်သိမ်းခြင်းကို ပြုလုပ်ရာတွင် လူများမှ တံစဉ်များ၊ ဓားများကိုသုံးပြီး ရိတ်သကဲ့သို့၊ စက်အားဖြင့် ကောက်ရိတ်စက်များ၊ ကွန်ဘိုင်းကောက်ရိတ်စက်ကြီးများ အသုံးပြု၍လည်း ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါသည်။

ဘာကြောင့် စနစ်တကျရိတ်သိမ်းရန် အရေးကြီးသလဲ ? Why is proper harvesting important?

အချိန်မှန်ပြီး စနစ်တကျရိတ်သိမ်းခြင်းဖြင့် သီးနှံကို အများဆုံး ရရှိနိုင်သကဲ့သို့၊ သီးနှံဆုံးရှုံးမှုနှင့် အရည်အသွေး ပျက်စီးမှုကို အနည်းဆုံး ဖြစ်စေပါသည်။

ဘယ်တော့ရိတ်မှာလဲ။ When to harvest

သီးနှံ၏အစိုဓာတ်ပါဝင်မှုနှုန်း (Grains' moisture content) အပေါ်မူတည်၍ ရိတ်သိမ်းရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ယင်းသည် ကောင်းမွန်သော ရိတ်သိမ်းခြင်း၏ အဓိက အချက်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ထပ်မံသိလိုသည်များ ရှိပါက ရေဓာတ်ပါဝင်မှု တိုင်းတာခြင်း IRRI's Measuring Water Content fact sheet နည်းပညာစာစောင်တွင်ကြည့်ပါ။

ရိတ်သိမ်းမှုနည်းစနစ်များ	သင့်တော်သော အစိုဓာတ်(%)	ဆုံးရှုံးမှု၏ အဓိက အကြောင်းတရား
ရိတ်သိမ်းခြင်း	၂၀-၂၅	သီးနှံအလွန်ခြောက်ပါက ကြွေကျဆုံးရှုံး
စက်ဖြင့်ချွေလှေ့ခြင်း	၂၀-၂၅	ချွေလှေ့မှု မပြည့်စုံ၊ ဖိတ်စင်၊ ကျိုးကြေ၊ အဆစ်ထ
လက်ဖြင့်ချွေလှေ့ခြင်း	၂၀ အောက်	
အခြောက်ခံခြင်း	<ul style="list-style-type: none"> သီးနှံဆိုလျှင် ၁၄ အောက် မျိုးဆိုလျှင် ၁၃ အောက် တာရှည်လှောင်လျှင် ၉ အောက် စက်ကြိတ် ၁၄ 	

➤ ယင်းအစိုဓာတ်များသည် ပူအိုက်စွတ်စိုသော ရာသီဥတုရှိ သည့်အာရှနိုင်ငံများနှင့် စပါးမျိုးအများစုအတွက်ဖြစ်သည်။

ရိတ်သိမ်းခြင်းကိုဆုံးဖြတ်နိုင်မည့် အခြားနည်းလမ်းများ

- စပါးကို ကိုက်ကြည့်ပါက မာကျောနေရမည်။ သို့သော် ကြွတ်ဆတ် မနေရ။
- စပါးနှံ၏ ၈၀-၈၅% သည်ကောက်ရိုးအရောင် (အဝါရောင်) သန်းနေရမည်။
- ပူသောရာသီတွင် အနံ့ထွက်ပြီး ၂၈-၃၅ ရက်အကြာ၊ သို့မဟုတ် မိုးရာသီတွင် အနံ့ထွက်ပြီး ၃၂-၃၈ ရက်အကြာ သည် ရိတ်သိမ်းချိန် ဖြစ်သည်။

ရိတ်သိမ်းခြင်းနည်းစနစ်များ

လက်ဖြင့်ရိတ်သိမ်းခြင်း

ယင်းစနစ်တွင် မိရိုးဖလာချွေလှေ့သော ကိရိယာများဖြစ်သည့် ကျွဲနွားဖြင့်တလင်းနယ်ချွေလှေ့ခြင်း၊ ချွေလှေ့စင်များဖြင့်၎င်း၊ ခြေနင်းချွေလှေ့စက်များဖြင့်၎င်း ပြုလုပ်ကြသည်။

လက်ဖြင့်ရိတ်သိမ်းခြင်းနှင့် စက်ဖြင့်ချွေလှေ့ခြင်း

စပါးကို လက်(တံစဉ်) ဖြင့်ရိတ်သိမ်းပြီး စက်ကိုအသုံးပြုကာ သန့်စင် ချွေလှေ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

စက်ဖြင့်ရိတ်သိမ်းပြီး

စက်ဖြင့် ချွေလှေ့ခြင်း

ကောက်ရိတ်စက်ဖြင့်ရိတ်ဖြတ်ကာ လယ်ကွင်းအတွင်း ဖြန့်ချထားပြီး ကောက်ရိတ်၊ ချွေလှေ့၊ နောက် သန့်စင်ခြင်း၊ ချွေလှေ့ခြင်းကိုစက်(သို့)လက်ဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ကွန်ဘိုင်းစက်ဖြင့်ရိတ်သိမ်းခြင်း

ကွန်ဘိုင်းစက်ဖြင့် ရိတ်သိမ်းခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော လုပ်ငန်းများအားလုံး ဖြစ်သည့် ကောက်ရိတ်၊ ချွေလှေ့၊ သန့်စင်၊ အိတ်သွပ်၊ သယ်ပို့စသည်တို့ကို ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ရိတ်သိမ်းခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော လုပ်ငန်းများ

- ကောက်ရိတ်ခြင်း- ကောင်းစွာရင့်မှည့်နေသော စပါးနှံနှင့် ကောက်ရိုးကို မြေပြင်အထက်တွင် ရိတ်ဖြတ်ခြင်း
- ချွေလှေ့ခြင်း- စပါးကို အနှံမဟုတ်သောအစိတ်အပိုင်းများမှ ဖယ်ထုတ်ခြင်း
- သန့်စင်ခြင်း- ကောင်းစွာမရင့်မှည့်သော၊ မပြည့်သော၊ စပါးနှံမဟုတ်သော အပိုင်းများကို ဖယ်ထုတ်ခြင်း
- ကွင်းတွင်းလှန်းခြင်း-(နေရာဒေသအချို့) ကောက်ရိတ်ပြီး စပါးနှံများကို ကွင်းအတွင်းချထားပြီးနေလှန်းခြင်း
- ကောက်လှိုင်းများသယ်ခြင်း- ကောက်လှိုင်းများကို ချွေလှေ့မည့် နေရာ(တလင်း) သို့သယ်ပို့ခြင်း
- ကောက်စိုပ်ပုံ/ကောက်လှိုင်းပုံ ခြင်း- (အချို့ဒေသများ) ကောက်လှိုင်းများကိုကသင်းများတွင် ခေတ္တပုံထားခြင်း
- အိတ်သွပ်ခြင်း- ချွေလှေ့ပြီး စပါးများကို အိတ်များအတွင်းထည့်ပြီး၊ စပါးကျို၊ ပုပ်များသို့ သယ်ပို့ခြင်း

မှတ်ချက်။ ကွင်းတွင်းလှန်းခြင်းနှင့် ကောက်စိုပ်ပုံများပုံခြင်းများသည် ရိတ်သိမ်းပြီးစပါးများ၏ အရည်အသွေးကို ပျက်စီးစေခြင်း၊ ဆုံးရှုံးမှု ပမာဏကိုများစေခြင်းတို့ကြောင့် မပြုလုပ်သင့်ပါ။

အသေးစိတ်သိလိုသည်များရှိပါက-

အင်တာနက်ထဲမှ ဆန်စပါးသုတေသန (Rice Knowledge Bank)၏

www.knowledgebank.irri.org ၊ နှင့်

ဆန်စပါးစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် www.knowledgebank.irri.org/tropRice

များသို့ ဝင်ရောက်လေ့လာနိုင်ပါသည်။

Developed with Inputs from M Gummert, J Rickman and MA Bell

ဆီလျော်အောင်ပြန်ဆိုရေးသားသူ-
ဒေါက်တာမျိုးအောင်ကျော်
အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး
မြန်မာနိုင်ငံ ဆန်စပါးကုန်သည်များအသင်း